

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WSI, ROLNICTWA I RYBACTWA 2030

AKTUALIZACJA

STRATEGIA
ZRÓWNOWAŻONEGO
ROZWOJU WSI,
ROLNICTWA
I RYBACTWA

28 listopada 2023 r.
Centrum konferencyjne „Zielna” Warszawa

DOKUMENTY STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

DOKUMENTY STRATEGICZNE do 2030 r.

**Strategia na rzecz
Odpowiedzialnego
Rozwoju (SOR 2030)**
(Uchwała RM z dn. 14.II.2017)

SZRWRiR 2030
(Uchwała RM z dn. 15.X.2019, M.P.
poz. 1150 z dnia 5.XII.2019)

WSPÓLNE ZASADY WSPARCIA (zakresy programów/ OSI)

**Założenia programowania
rozwoju obszarów wiejskich
ze środków europejskich na
lata 2021-2027 / Matryca**

(przyjęte przez KSE w dniu 30 października
2019 r. / Matryca wysłana do UM w I 2022r.)

Umowa Partnerstwa
(przyjęta przez KE 30 czerwca 2022r.)

DOKUMENTY PROGRAMOWE realizowane w latach 2023-2027

**Plan Strategiczny dla Wspólnej
Polityki Rolnej na lata 2023-2027**
(zatwierdzony przez KE
31 sierpnia 2022r.)

**Krajowy Plan Odbudowy i
Zwiększania Odporności**
(zatwierdzony przez Radę UE
17 czerwca 2022r.)

**Programy finansowane ze
środków krajowych**
(np. Polski Ład)

**Krajowe i 16 regionalnych
programów (współ)finansowanych
ze środków polityki spójności**

POWODY AKTUALIZACJI SZRWRI 2030

25 kwietnia 2012 r.

Uchwała RM ws. przyjęcia
Strategii zrównoważonego rozwoju
wsi, rolnictwa i rybactwa na lata
2012-2020

15 października 2019 r.

Uchwała RM ws. przyjęcia
Strategii zrównoważonego rozwoju
wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Luty 2022 r.

Decyzja MRiRW o aktualizacji
Strategii zrównoważonego rozwoju
wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

- ❑ istotna zmiana sytuacji na obszarach wiejskich i w sektorze rolno-spożywczym w związku z wystąpieniem **pandemii COVID-19** oraz **wojną na Ukrainie**
- ❑ **Europejski Zielony Ład i Strategia od Pola do Stołu**
- ❑ nowe źródła finansowania działań rozwojowych (Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności)
- ❑ **Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich w UE** i wynikający z niej *Pakt na rzecz obszarów wiejskich* oraz *Plan działania na rzecz pobudzenia zrównoważonego, spójnego i zintegrowanego rozwoju obszarów wiejskich*
- ❑ prace nad **WPR po 2027 r.** oraz pozostałymi **politykami i funduszami UE na lata 2028-2034**
- ❑ Nowe projekty i programy wynikające z **Polskiego Ładu** oraz **Polskiego Ładu dla Polskiej Wsi**

Budowanie większej odporności na kryzysy i wzmacnianie bezpieczeństwa żywnościowego kraju strategicznym zadaniem Państwa.

❑ NOWE ROZSTRZYGNIECIE STRATEGICZNE

❖ Konieczne jest zwiększanie odporności sektora rolno-spożywczego na kryzysy oraz wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego.

❑ REDEFINICJA DŁUGOTERMINOWEJ WIZJI POLSKIEJ WSI:

Obszary wiejskie to tereny, gdzie wykorzystanie przestrzeni do prowadzenia produkcji rolnej jest traktowane priorytetowo ze względu na bezpieczeństwo żywnościowe kraju.

Jest to również atrakcyjne miejsce do zamieszkania, prowadzenia działalności pozarolniczej i rybackiej oraz wypoczynku. To również obszary dostarczające dóbr publicznych i rynkowych, z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń.

Budowanie większej odporności na kryzysy i wzmacnianie bezpieczeństwa żywnościowego kraju strategicznym zadaniem Państwa.

□ DŁUGOTERMINOWA WIZJA POLSKIEGO ROLNICTWA:

Podstawą ustroju rolnego są gospodarstwa rodzinne podlegające szczególnej ochronie państwa. Rolnictwo rozwija się w sposób zrównoważony i odpowiedzialny. Krajowy sektor rolno-spożywczy **gwarantuje bezpieczeństwo żywnościowe kraju**, wykorzystuje nowoczesne technologie i krótkie łańcuchy dostaw. W rolnictwie zostały zatrzymane niekorzystne zmiany struktury demograficznej oraz **znacząco zwiększono odporność produkcji rolnej i rybackiej na kryzysy**.

Nowy cel związany z budowaniem większej odporności na kryzysy i wzmacnianiem bezpieczeństwa żywnościowego kraju.

❑ AKTUALIZACJA CELU GŁÓWNEGO:

Celem głównym jest **wielofunkcyjny rozwój gospodarczy wsi, zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe kraju i zwiększenie wartości dodanej z rolnictwa** oraz trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.

❑ ZMIANA UKŁADU CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH REALIZUJĄCYCH CEL GŁÓWNY

- ❖ **Cel szczegółowy I. Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy** (dotychczasowy: *Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybnej*)
- ❖ Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska
- ❖ Cel szczegółowy III. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa

ZMIANY WYNIKAJĄCE Z AKTUALIZACJI

❑ REDEFINICJA KIERUNKÓW INTERWENCJI W CELU SZCZEGÓŁOWYM I

Cel szczegółowy I Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy

I.1. Zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, rybackiej i przetwórstwa rolno-spożywczego

I.2. Budowa odporności produkcji rolnej i rybackiej, w tym odporności na zmiany klimatu

I.3. Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego kraju i jakości żywności

I.4. Transformacja energetyczna sektora rolno-spożywczego i rozwój biogospodarki

I.5. Przygotowanie polskiego sektora rolno-spożywczego do rozszerzenia UE i nowych uwarunkowań handlu zagranicznego

Cel szczegółowy I Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej (teraz jest to kierunek interwencji służący realizacji na nowo zdefiniowanemu celowi)

I.1. Nowe modele organizacji produkcji i rynków, krótkie łańcuchy rynkowe i uczciwa konkurencja (teraz jako działanie)

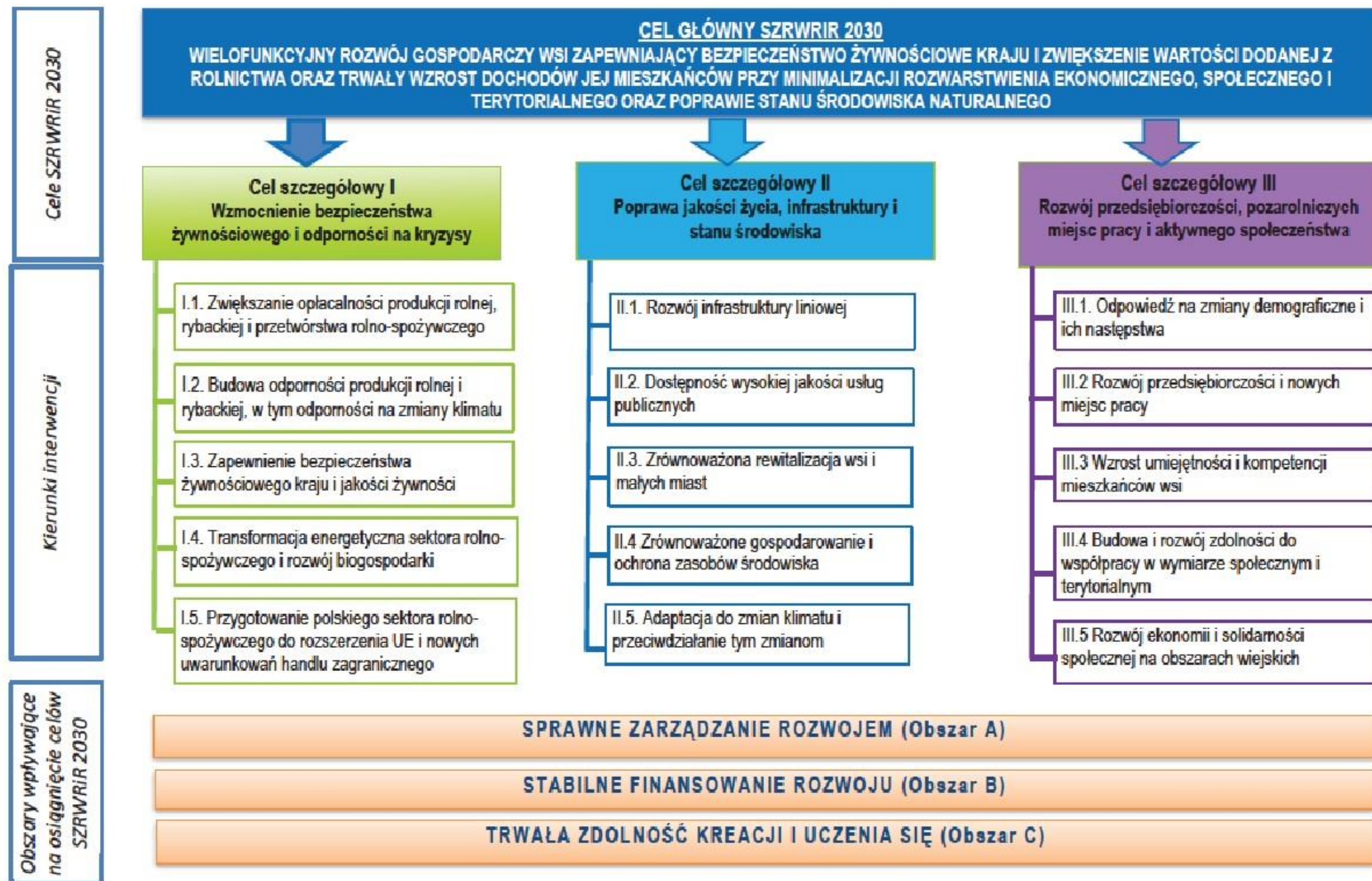
I.2. Jakość i bezpieczeństwo żywności (element kierunku interwencji o szerszym zakresie)

I.3. Rozwój innowacji, cyfryzacji i przemysłu 4.0. w sektorze rolno-spożywczym oraz jego modernizacja (teraz jako działanie)

I.4. Zarządzanie ryzykiem w sektorze rolno-spożywczym (teraz jako działanie)

I.5. Poszerzanie i rozwój rynków zbytu na produkty i surowce sektora rolno-spożywczego (w tym biogospodarka) (poszerzony zakres i wymiar działań)

Rysunek 6. Logika strategicznej interwencji SZRWRIR 2030.

Źródło: opracowanie MRiRW.

Nowe działania związane z budowaniem większej odporności na kryzysy i wzmacnianiem bezpieczeństwa żywnościowego kraju oraz kontynuacja działań na rzecz wzrostu opłacalności produkcji w sektorze rolno-spożywczym

❑ NOWE DZIAŁANIA

- ❖ 1.1.4. zwiększenie indywidualnych i hurtowych zdolności magazynowania produktów rolnych
- ❖ 1.1.16. rozwój infrastruktury technicznej handlu hurtowego, w szczególności na terenach nabrzeżnych (terminale portowe, kolejowe) i terenach rolno spożywczych rynków hurtowych oraz zwiększenie potencjału przechowalnictwa art. rolno-spożywczych i środków do produkcji rolnej
- ❖ 1.2.2. wsparcie rolników i rybaków w sytuacjach kryzysowych wynikających z wydarzeń w skali makro, takich jak m.in. wojna w Ukrainie
- ❖ 1.5.8. współpraca transgraniczna w zakresie transportu i magazynowania produktów spożywczych z Ukrainy i innych obszarów dotkniętych wojną lub kryzysem ekonomicznym

Nowe działania związane z budowaniem większej odporności na kryzysy i wzmacnianiem bezpieczeństwa żywnościowego kraju oraz kontynuacja działań na rzecz wzrostu opłacalności produkcji w sektorze rolno-spożywczym

❑ NOWE DZIAŁANIA

- ❖ 1.1.2. odbudowa łańcuchów dostaw zerwanych w wyniku pandemii COVID-19
- ❖ 1.1.3. rozwój systemów zbierania informacji rynkowej o produkcji rolnej i obrocie rynkowym (poziom produkcji, ceny, zapasy)
- ❖ 1.3.7. wyznaczenie krajowych specjalizacji w rolnictwie dostosowanych do potencjału produkcyjnego
- ❖ 1.3.8. odbudowa i zwiększenie odporności produkcji zwierzęcej i roślinnej należących do krajowych specjalizacji w rolnictwie
- ❖ 1.3.3. zapewnienie przestrzeni produkcyjnej dla produkcji zwierzęcej
- ❖ 1.3.11. zachęcenie młodych do pozostania na wsi i prowadzenia gospodarstwa w obliczu kryzysu żywnościowego wywołanego zawirowaniami geopolitycznymi

ZMIANY WYNIKAJĄCE Z AKTUALIZACJI

Nowe działania związane z budowaniem większej odporności na kryzysy i zieloną gospodarką w kontekście zapewnienia opłacalności produkcji w sektorze rolno-spożywczym.

❑ NOWE DZIAŁANIA

- ❖ 1.2.8. przeciwdziałanie spadkom opłacalności produkcji spowodowanym redukcją emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa, rybactwa i łańcucha rolno-żywnościowego
- ❖ 1.4.3. zwiększanie efektywności energetycznej w produkcji rolnej i rybackiej oraz w przetwórstwie rolno-spożywczym
- ❖ 1.4.8. poprawa jakości dostaw energii na obszarach wiejskich
- ❖ 1.4.12. umożliwienie łączenia ulgi inwestycyjnej dla rolników z innymi programami wspierającymi rolnictwo (np. równoległe wykorzystanie programu „Mój prąd” oraz ulgi inwestycyjnej w formie odliczenia od podatku rolnego)

ZMIANY WYNIKAJĄCE Z AKTUALIZACJI

Komisja Europejska zaczęła pracę nad wizją i założeniami polityki rolnej UE po 2027 roku oraz prowadzi prace nad rozszerzeniem UE. Chcemy być dobrze przygotowani do tej dyskusji i współdecydować o rozstrzygnięciach.

❑ NOWE DZIAŁANIA

- ❖ 1.5.1. aktywny udział w kształtowaniu Wspólnej Polityki Rolnej po 2027 roku
- ❖ 1.5.2. aktywny udział w kształtowaniu polityki spójności po 2027 roku
- ❖ 1.5.3. zabezpieczenie interesów Polski w negocjacjach akcesyjnych państw kandydujących do członkostwa w Unii Europejskiej, w tym Ukrainy
- ❖ 1.5.4. zapewnienie w nowych państwach członkowskich UE takich samych wymogów jakości i bezpieczeństwa produktów rolnych oraz wymagań środowiskowych nałożonych na rolników jak w państwach UE-27
- ❖ 1.5.5. wzmocnienie pozycji Polski w kwestii rolnictwa i rybactwa na forum UE
- ❖ 1.5.6. budowanie stabilnych sojuszy międzynarodowych na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego

ZMIANY WYNIKAJĄCE Z AKTUALIZACJI

W związku z wystąpieniem pandemii COVID-19 powstał instrument REACT-UE oraz utworzono Europejski Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. W Polsce utworzono Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych oraz zaprojektowano rekordowe wsparcie dla rolników w związku ze skutkami wojny w Ukrainie.

❑ REWIZJA LISTY PROJEKTÓW STRATEGICZNYCH

- ❖ Przedstawienie projektów strategicznych zrealizowanych w latach 2019-2022, w tym m.in. projektów z SOR 2030
- ❖ Wskazanie projektów strategicznych w trakcie realizacji
- ❖ **Dodanie nowych projektów strategicznych zaplanowanych na lata 2023-2027**, w tym m.in. związanych z realizacją Polskiego Ładu i Polskiego Ładu dla Polskiej Wsi, nowymi funduszami wykorzystywanymi na rzecz finansowania rozwoju obszarów wiejskich i sektora rolno-spożywczego (np. RRF)
- ❖ Kolejna aktualizacja listy projektów strategicznych w 2025 r.

ZMIANY WYNIKAJĄCE Z AKTUALIZACJI

Redukcja dysparytetu dochodów warunkiem odpowiedzialnego rozwoju, a odbudowa produkcji zwierzęcej - bezpieczeństwa żywnościowego kraju.

❑ WZROST WARTOŚCI DOCELOWEJ WSKAŹNIKÓW, DLA KTÓRYCH JUŻ OSIĄGNIĘTO ZAKŁADANY CEL

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość w roku 2020	Wartość w roku 2030	Źródło danych
Relacja przeciętnych rocznych dochodów do dyspozycji netto na 1 osobę w gospodarstwie domowym na wsi do miasta	%	69,50% (2015)	72%	85%	GUS

❑ DWA NOWE WSKAŹNIKI

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość w roku 2020	Wartość w roku 2030	Źródło danych
Pogłowie bydła	sztuk	6 448,3 tys. sztuk (2022 r.)	2022 r. = 100%	Nie mniej niż w 2022 r.	ARiMR
Liczba zarejestrowanych stad świń	sztuk	56 385 stad (2022 r.)	2022 r. = 100%	120% wartości z 2022 r.	ARiMR

Uchwała nr 193 Rady Ministrów z dnia 17 października 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” (M.P. poz. 1214)

<https://monitorpolski.gov.pl/MP/2023/1214>

Strona MRiRW:

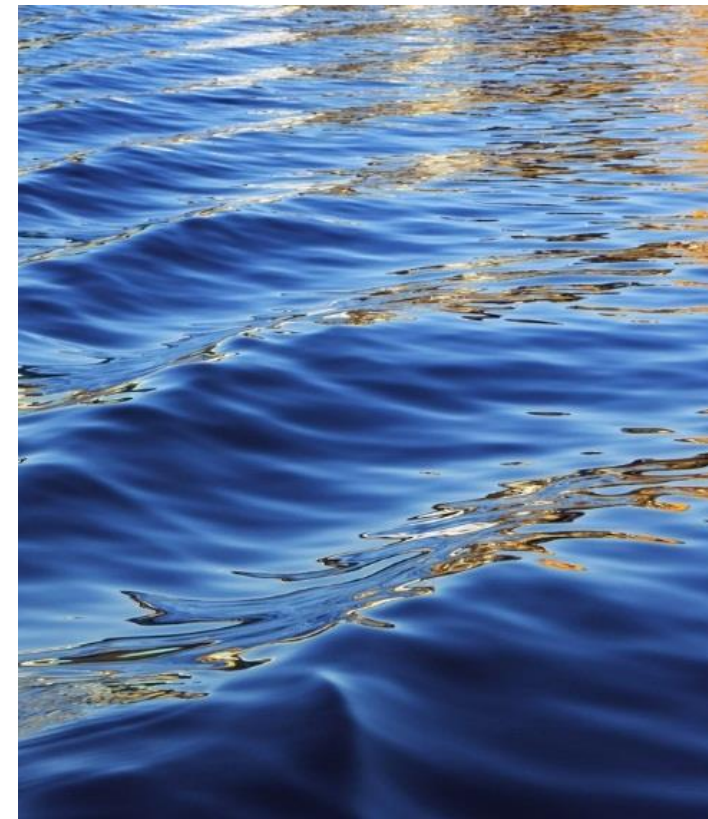
<https://www.gov.pl/web/rolnictwo/strategia-zrownowazonego-rozwoju-wsi-rolnictwa-i-rybactwa3>

Dziękuję za uwagę

kontakt: strategia@minrol.gov.pl

W aktualizacji uwzględniono efekty dotychczasowej realizacji *Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030* (w okresie od października 2019 do 31 grudnia 2022).

❑ ZREALIZOWANE PROJEKTY STRATEGICZNE W LATACH 2019-2022 – przykłady

- ❖ Opracowano, uzgodniono z Komisją Europejską i wdrożono Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Dokument jest podstawowym dokumentem programowym przygotowywanym przez każde państwo członkowskie dla wdrożenia WPR.
- ❖ Zwiększony został poziom wsparcia w ramach systemu płatności bezpośrednich poprzez wdrożenie przepisów krajowych wprowadzających ww. płatność na 2022 r. oraz zapewnienie środków finansowych na realizację Uzupełniającej Płatności Podstawowej.
- ❖ Zidentyfikowano i wyeliminowano bariery w wykorzystywaniu pomocy finansowej w ramach poszczególnych instrumentów wsparcia PROW 2014-2020. Przygotowano na tej podstawie zmiany do Programu umożliwiające rozszerzenie liczby beneficjentów.

W aktualizacji uwzględniono efekty dotychczasowej realizacji *Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030* (w okresie od października 2019 do 31 grudnia 2022).

❑ ZREALIZOWANE PROJEKTY STRATEGICZNE W LATACH 2019-2022 - przykłady

- ❖ Ustanowiono Fundusz Gwarancji Rolnych ułatwiający rolnikom i zakładom przetwórczym dostęp do zewnętrznego źródła finansowania swojej działalności z możliwością gwarantujący spłatę 2 mld zł kredytów obrotowych (odnawialnych i nieodnawialnych) z równoczesnym stosowaniem dopłat do oprocentowania tych kredytów w wysokości 2 % w skali roku przez okres 12 miesięcy.
- ❖ Utworzono AGRO TUW - towarzystwo ubezpieczeń dedykowane producentom rolnym oraz wprowadzono ułatwienia w opłatach części składki należnych od producentów rolnych - możliwość ich opłacania z części dopłat bezpośrednich w terminach ich otrzymywania.
- ❖ Wprowadzono rozwiązania prawne umożliwiające wypłatę rekompensat producentom rolnym w przypadku braku zapłaty za sprzedane produkty rolne do podmiotu, który stał się niewypłacalny (Fundusz Ochrony Rolnictwa).

W aktualizacji uwzględniono efekty dotychczasowej realizacji *Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030* (w okresie od października 2019 do 31 grudnia 2022).

❑ ZREALIZOWANE PROJEKTY STRATEGICZNE W LATACH 2019-2022 - przykłady

- ❖ Dwukrotnie zwiększono wsparcie finansowe do zakupu paliwa rolniczego.
- ❖ Wprowadzono dofinansowanie zakupu nawozów mineralnych innych niż wapno nawozowe i wapno nawozowe zawierające magnez.
- ❖ Wprowadzono dopłaty do materiału siewnego kategorii elitarny lub kwalifikowany.
- ❖ Zwiększono pomoc w rozwoju produkcji żywności wysokiej jakości, szczególnie ekologicznej, tradycyjnej i regionalnej oraz wprowadzono oznakowanie produktów wolnych od GMO.
- ❖ Uruchomiono jeden publicznie dostępny wykaz producentów ekologicznych i wprowadzono ułatwienia w stosowaniu nawozów dopuszczonych do produkcji ekologicznej oraz wsparcie do zakupu ekologicznego materiału rozmnożeniowego roślin.

W aktualizacji uwzględniono efekty dotychczasowej realizacji *Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030* (w okresie od października 2019 do 31 grudnia 2022).

❑ ZREALIZOWANE PROJEKTY STRATEGICZNE W LATACH 2019-2022 – przykłady

- ❖ Przyjęto regulacje służące ochronie gruntów rolnych przed spekulacyjnym wykupem, jak również zapewniające, że nieruchomości rolne nabywane będą dla celów rolniczych, w szczególności na powiększenie gospodarstw rodzinnych prowadzonych przez rolników indywidualnych.
- ❖ Na podstawie ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, państwowa ziemia rolna w pierwszej kolejności przeznaczana jest na powiększenie oraz utworzenie gospodarstw rodzinnych.
- ❖ Stworzono centralny system informatyczny katalogujący zasób państwowej ziemi umożliwiający przegląd nieruchomości Zasobu WRSP zarządzanych przez KOWR.

W aktualizacji uwzględniono efekty dotychczasowej realizacji *Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030* (w okresie od października 2019 do 31 grudnia 2022).

❑ ZREALIZOWANE PROJEKTY STRATEGICZNE W LATACH 2019-2022 - przykłady

- ❖ Opracowano rozwiązania prawne służące przeciwdziałania nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi.
- ❖ Wprowadzono ułatwienia prawne z zakresu bezpieczeństwa żywności w odniesieniu do podmiotów zbywających żywność bezpośrednio konsumentom, w tym prowadzących rolniczy handel detaliczny.
- ❖ Wprowadzono ulgi w opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych dla rolników prowadzących rolniczy handel detaliczny.
- ❖ Opracowano i wdrożono przepisy wprowadzające ułatwienia w prowadzeniu handlu w piątki i soboty przez rolników i ich domowników.

W aktualizacji uwzględniono efekty dotychczasowej realizacji *Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030* (w okresie od października 2019 do 31 grudnia 2022).

❑ ZREALIZOWANE PROJEKTY STRATEGICZNE W LATACH 2019-2022 - przykłady

- ❖ Utworzono Giełdowy Rynek Rolny (GRR), który jest pierwszym w Polsce elektronicznym narzędziem umożliwiającym giełdowy obrót produktami rolno-spożywczymi w formule rynku kasowego (tzw. rynku spot), tj. z natychmiastową dostawą towaru. Produktami dopuszczonymi do obrotu na Giełdowym Rynku Rolnym są pszenica, żyto, kukurydza i rzepak.
- ❖ Powstała Krajowa Grupa Spożywcza, która aktywnie uczestniczy w transformacji polskiej branży rolnej i we wsparciu rolników w sytuacjach kryzysowych.
- ❖ Krajowa Spółka Cukrowa na terenach wydzierżawionych od Zarządu Morskiego Portu Gdańsk S.A. wybudowała terminal przeładunkowo-wysyłkowy, w skład którego wchodzi silos o pojemności 50.000 ton, pakownia cukru oraz magazyn logistyczny produktu gotowego o pojemności ok. 10.000 ton.

Uwarunkowania zewnętrzne wpływające na bezpieczeństwo żywnościowe wymagają nowych rozwiązań skierowanych do polskich rolników i przetwórstwa rolno-spożywczego.

❑ NOWE PROJEKTY STRATEGICZNE - przykłady

- ❖ 4,5 mld zł na odbudowę polskiego przetwórstwa oraz sprzedaż i produkcję żywności w gospodarstwie rolnym.
- ❖ Wsparcie inwestycji rolników i rybaków ukierunkowanych na modernizację infrastruktury i wyposażenia, skracającej łańcuchy zaopatrzenia w żywność
- ❖ Program wsparcia dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw przetwórstwa produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury
- ❖ Stanowisko Polski w sprawie przyszłości WPR po 2027 roku
- ❖ Budowa konkurencyjności polskiego sektora rolno-spożywczego w warunkach poszerzonej UE

Uwarunkowania zewnętrzne wpływające na bezpieczeństwo żywnościowe wymagają nowych rozwiązań skierowanych do polskich rolników i przetwórstwa rolno-spożywczego.

❑ NOWE PROJEKTY STRATEGICZNE – przykłady c.d.

- ❖ Wsparcie dla producentów zbóż
- ❖ Rozwój centrów przechowalniczo – dystrybucyjnych i rolno-spożywczych rynków hurtowych
- ❖ Zwiększenie powierzchni magazynowej w gospodarstwach rolnych
- ❖ Transport intermodalny produktów rolno-spożywczych
- ❖ Wsparcie rolnictwa 4.0
- ❖ Inwestycje w rozbudowę potencjału badawczego
- ❖ Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie

Uwarunkowania zewnętrzne wpływające na bezpieczeństwo żywnościowe wymagają nowych rozwiązań skierowanych do polskich rolników i przetwórstwa rolno-spożywczego.

❑ NOWE PROJEKTY STRATEGICZNE – przykłady c.d.

- ❖ Przeciw suszy
- ❖ System satelitarne monitorowania upraw rolnych
- ❖ Zwiększenie retencji wodnej na obszarach wiejskich i budowa zbiorników retencyjnych w gospodarstwach rolnych
- ❖ Budowa lub modernizacja sieci dystrybucyjnych energii elektrycznej na obszarach wiejskich w celu umożliwiania przyłączania nowych OZE
- ❖ Zero i niskoemisyjny transport zbiorowy
- ❖ Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej szkół
- ❖ Wsparcie planowania i zagospodarowania przestrzennego na obszarach wiejskich

